

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ ПРАКТИКУМ (УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ)**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

**Освітньо-професійна програма «Польська мова і література,
англійська мова, переклад»**

**Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.033 Слов'янські мови та література (переклад включно),
перша польська**

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

**Затверджено на засіданні кафедри
загального та германського мовознавства
протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Перекладацький практикум (українсько-польський)
Викладач (-і)	к.ф.н. , доц. Щербій Наталія Олегівна
Контактний телефон викладача	+380967481193
Е-mail викладача	natalia.shcherbii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Перекладацький практикум (українсько-польський)» складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено закріплення та поглиблення знань з теорії перекладу, розвиток і вдосконалення практичних навичок письмового та усного перекладу, зокрема, використання перекладацьких прийомів і трансформацій, для подальшого застосування цих знань і вмінь в перекладацькій діяльності в усній і письмовій формі. Підбір вправ та текстів для перекладу здійснюється з урахуванням фахових інтересів.	

3. Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)
Курс має на меті забезпечити розвиток та вдосконалення вмінь та навичок перекладу з польської мови на українську та навпаки; формування у здобувачів освіти комунікативної, лінгвістичної і соціокультурної компетенції спеціалістів-перекладачів; позитивного ставлення до оволодіння як польською мовою, так і культурою польськомовного світу; формування у студентів вмінь міжособистісного спілкування, у тому числі й ділового, необхідних для повноцінної діяльності як у професійному, так і в суспільному середовищі. Завдання курсу передбачають: – ознайомлення з основними поняттями теорії перекладу, творчими проблемами перекладу і можливими шляхами їх усунення, зі специфікою перекладів із споріднених мов, способами перекладу певних лексичних, фразеологічних одиниць, граматичних конструкцій польської мови; – формування вмінь та навичок аналізу українських і польських перекладів різних за стилем та жанром текстів; – засвоєння методики виконання завдань-перекладів; – аналіз типових помилок у перекладах текстів різних жанрів і вивчення проблеми перекладності/неперекладності.
4. Програмні компетентності та результати навчання
ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення дослідження та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 10. Здатність використовувати сучасні інноваційні методики та технології навчання у вищій школі, проводити навчальні заняття, здійснювати індивідуальний супровід здобувача (наставництво, менторство) під час навчання.

ФК 11. Здатність застосовувати інноваційні технології навчання польської мови та літератури, англійської мови, перекладу у професійній діяльності.

Результати навчання

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною (польською та англійською) мовами.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 18. Проводити навчальні заняття, надавати консультації студентам із навчальних дисциплін за спеціалізацією «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська», а також здійснювати індивідуальний супровід студента (наставництво, менторство) під час навчання, використовуючи сучасні інноваційні методики та технології навчання.

ПРН 19. Мати навички міжмовної комунікації в контексті інтернаціоналізації освітньо-наукового простору. Володіти та ефективно застосовувати перекладацькі стратегії й тактики для здійснення ефективної професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
практичні	30
самостійна робота	50

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
3	035 Філологія 035.033 Слов'янські мови та література (переклад включно), перша польська	2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Теми	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Історія польсько-українського перекладу 1.1 Вступ 1.2 Переклади з української мови польською мовою з 1991 року до сьогодні 1.3 Огляд ринку книговидавництва та перекладів 1.4 Переклади з української на польську: загальні дати та жанри 1.5 Умови праці та професійного розвитку 1.6 Lista ukraińsko-polskich, polsko-ukraińskich słowników: specjalistyczne, terminologiczne, naukowe	2		4
Тема 2. Tłumaczenie przysięgłe a zwykłe 1. Akty prawne o zawodzie tłumacza przysięgłego 2. Państwowy egzamin na tłumacza przysięgłego 3. Obowiązek dokonania tłumaczenia przez tłumacza przysięgłego: regulacje prawne 4. Tabela stawek wynagrodzenia za tłumaczenie przysięgłe a zwykłe	2		4
Тема 3. Автоматизований переклад 5.1 Типи машинного перекладу 5.2 CAT-tools для перекладачів 5.3 Редагування машинного перекладу	2		4
Тема 4. Переклад власних назв та фразеологізмів: 4.1 Правила завіреного перекладу українських населених пунктів польською мовою. 4.2 Правила виконання завіреного перекладу з польської мови на українську мову в аспекті перекладу імен, прізвищ та географічних назв 4.3 Правила виконання завіреного перекладу з української мови на польську мову в аспекті перекладу імен, прізвищ і географічних назв та деякі інші правила 4.4 Методи перекладу ідіом та мовних реалій	2		4

Тема 5. Основні поняття теорії усного перекладу. 5.1 Основні риси і функції послідовного перекладу. 5.2 Основні риси і функції синхронного перекладу. 5.3 Метод перекладацького нашіптування. 5.4 Методи здійснення синхронного перекладу. 5.5 Методи здійснення послідовного перекладу. 5.6 Критерії оцінювання перекладу. 5.7 Окремі міжнародні норми, стандарти та вимоги до усного перекладу. Деякі правові питання усного перекладу, пов'язані з міжнародними переговорами будь-якого рівня. 5.8 Етика і культура перекладача Етичні норми при усному перекладі. Вартість усного перекладу.	2		4
ТЕХНІКА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ			
Тема 6. Особливості перекладу документів: паспорт, водійське посвідчення, пенсійне посвідчення, свідоцтва про народження, свідоцтва про смерть, свідоцтва про одруження, свідоцтва про розірвання шлюбу.		2	2
Тема 7. Особливості перекладу документів про освіту.		2	2
Тема 8. Переклад угод та договорів.		2	2
Тема 9. Переклад економічної документації 9.1 РІТ 9.2 Банківські документи		2	2
Тема 10. Переклад медичних документів 11.1 Виписка з історії хвороби 11.2 КТ		2	2

Тема 11. Переклад судових документів: протоколи допитів, обвинувальні акти тощо		2	2
Тема 12. Переклад військової тематики: інструкції.		2	2
Тема 13. Переклад наукових статей та доповідей.		2	2
Тема 14. Переклад технічної документації.		2	2
Тема 15. Переклад фрагментів художніх текстів.		2	
ТЕХНІКА УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ			
Тема 16. Усний переклад сфери міжнародних відносин та офіційно-ділового стилю: візити, зустрічі, конференції, форуми.		2	2
Тема 17. Усний переклад технічної сфери: тренінги, переговори, мітінги		2	2
Тема 18. Усний переклад медичної тематики та сфери охорони здоров'я: прийоми у лікаря, супровід хворих		2	4
Тема 19. Техніка синхронного і послідовного перекладу. Шушутаж. Труднощі усного перекладу: мовний і психологічний аспекти.		2	2
Тема 20. Підсумкова контрольна робота		2	2
Разом годин за семестр	10	30	50
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою на основі 100-бальної системи (див. пункт 9.3.		

курсу	“Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробки основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 7) Загальні 100 балів включають: 50 балів – підсумок роботи студента під час практичних занять (тести, переклади, вправи) 50 балів – екзамен
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань. Екзаменаційна робота охоплює такі завдання: 1) 30 тестових завдань з усіх тем; 2) 20 балів за усний переклад фрагмента доповіді польською мовою, взятої із записів конференцій TEDx.
Практичні заняття	Письмові завдання, виконання вправ з письмового та усного перекладу, тестові завдання. Оцінюються за стобальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	- відвідування лекцій, відпрацювання усіх лекцій, на яких студент був відсутній, тести до лекцій; - здача усіх обов’язкових перекладів документів - активна робота під час практичних занять. - мінімальна кількість балів для отримання допуску до складання екзамену – 25, максимальна – 50.

7. Політика курсу

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до теми практичних занять, зазначених у силабусі.

2. *Академічна доброчесність.* Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#). Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. *Відвідування занять.* Пропуски семінарських занять відпрацьовуються відповідно до “Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19.05.2023р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової перед вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», введено в дію наказом ректора № 572 від 03.07.2025 р.). Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>

4. *Неформальна освіта.* Результати неформальної освіти зараховуються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна

1. Братчук О. Переклади з української мови польською мовою з 1991 до 2012 дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform. 2013. Режим доступу: https://bookplatform.npage.org/images/activities/497/ukrainiantopolishtranslationsstudy_ukr.pdf
2. Стемпнівський Я. Рибалт А. Труднощі перекладу з польської // Portal polskiego radia SA. 2020. Режим доступу: <https://www.polskieradio.pl/398/8227/artykul/2632221,труднощі-перекладу-з-польської>
3. Павлінчук Т. TKWIĆ WE WNĘTRZU: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОКРЕМИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ // Українська полоністика. Випуск 19. Філологічні дослідження. 2021. С. 41-52. Режим доступу: <http://polonistyka.zu.edu.ua/article/view/250065>
4. Щербій Н. Контрастивна польсько-українська фразеологія в лексикографічному аспекті [Рец. на: Kononenko I. Wielki polsko-ukraiński słownik frazeologiczny z indeksem. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2023. 734 s.] // Журнал «Мовознавство». 2023. №6. С. 71-76. <https://doi.org/10.33190/0027-2833-333-2023-6-005> URL: <https://movoznavstvo.org.ua/component/attachments/download/1334.html>
5. Szczerbij N. Hybrydalne formy czasownikowe w języku polskim i ukraińskim. Poradnik Językowy. Zeszyt specjalny. Warszawa, 2022. 1. S. 147-163. DOI: 10.33896/PolJ.2022.1.8 URL: http://www.poradnikjezykowy.uw.edu.pl/wydania/poradnik_jezykowy.790.2022.01.09-N.Szczerbij.pdf
6. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця, 2003. 448с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця, 2004. 261с.
8. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Львів, 1989. 216с.
9. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. 2002. 280 с.
10. Мірам Г. Є. Основи перекладу: курс лекцій. Київ, 2003. 240 с.
11. Русіна О. Польські книжки в українському перекладі // Наше слова. 2017. Режим доступу: <https://nasze-slowo.pl/polski-knizhki-v-ukrainskomu-perekladach-novinki-2017-roku/>
12. Czetrba-Piszczako M. Przegląd literatury ukraińskiej w przekładach na język polski po 1989 roku // Acta Polono-Ruthenica XXII (2), 2017. S. 103-116. Режим доступу: <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/apr/article/download/1328/1114/2035&ved=2ahUKEwj1gtnz54CPAxUjHxAlHcEvKVA4ChAWegQILhAB&usg=AOvVaw2wCjMQxAavh68bHGqgDuNT>
13. Mała encyklopedia przekładoznawstwa / Red. U. Dąbska-Prokop. Częstochowa, 2000.
14. Hejwowski K. Elementy kulturowe w przekładzie. *Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym*. Katowice, 2015. s. 67-124.
15. Kozłowska Z. O przekładzie tekstu naukowego (na materiale tekstów językoznawczych). Warszawa: Wyd-wa Uniwersytetu Warszawskiego, 2007. 220 s. 16.
16. Lewicki R. Odbiór przekładu i odbiorca przekładu. *Obcość w odbiorze przekładu*. Lublin, 2000. s. 19-43.
17. Пьотровський М. Перекладачі української літератури у Польщі // Культура. 2023. Режим доступу: <https://culture.pl/ua/stattia/perekladachi-ukrayinskoyi-literatury-u-polshchi>

Словники

- А. В. Костюченко, Малий медичний словник українсько-польський і польсько-український = Mały słownik medyczny ukraińsko-polski i polsko-ukraiński, Краків 2003.
- G. Szumiłowicz, Mały słownik terminologii medycznej: język polski, język łaciński, język ukraiński, Szczecin 1999.
- О. Śpiwak, M. Jurgowski, Ukraińsko-polski słownik syntaktyczny. Różnice w łączliwości syntaktycznej. Ok. 1700 słów i wyrażań z ilustracjami z klasycznej i współczesnej literatury ukraińskiej oraz prasy, Warszawa 2003.
- М. Алексеєнко, А. Горніатко-Шумілович, Українсько-польський словник лінгвістичних термінів = Ukraińsko-polski słownik terminów lingwistycznych [Pomoc dla wykładowców oraz studentów ukrainistów w nauczaniu i opanowaniu metajęzyka ukraińskiego i polskiego językoznawstwa], Szczecin 2005.

I. Кононенко, О. Співак, Українсько-польський словник омонімів і паронімів = *Ukraińsko-polski słownik homonimów i paronimów międzyjęzykowych*, Київ 2008.

M. Kuczyńska et al., *Polsko-czesko-rosyjsko-ukraiński słownik pojęć literackich*, Szczecin 2010.

Словник тематyczny polsko ukraiński / Kononenko Iryna, Mytnik Irena, Wasiak Elżbieta, Warszawa, PWN, 2010, 552 с.

Т.А. Космеда, Т.Ф. Осіпова, Комунікативний кодекс українців у пареміях: Тлумачний словник нового типу, Дрогобич 2010.

А. Лучик, О. Антонова, І. Дубровська, Українсько-польський словник еквівалентів слова = *Słownik ekwiwalentów słowa polsko-ukraiński*, Київ 2011.

Polsko-ukraiński słowniczek podstawowych pojęć rozwoju regionalnego i administracji terytorialnej = Польсько-український словничок базових понять регіонального розвитку и територіальної адміністрації = *Польскоукраинский словарик базовых понятий регионального развития и территориальной администрации*, Poznań 2013.

M. Aleksiejenko, *Polsko-rosyjsko-ukraiński słownik języka oficjalno-urzędowego* = Польско-русько-український словарь деловой речи = Польсько-російсько-український словник ділового мовлення, Щетин – Москва 2002.

Zięba, M. (ed.), Bielak, A. et al. (auth.) (2004). *Polsko-ukraiński, ukraińsko-polski glosariusz terminów administracji publicznej*. Lublin: Fundacja Młoda Demokracja.

M. Kaczmarczyk, A. Nowacki, *Polsko-ukraiński słownik terminów dziennikarskich: z suplementem ukraińsko-polskim*, Lublin 2015

W. Halan, *Słownik terminów informatycznych ukraińsko-polski i polsko-ukraiński*, Warszawa 2008.

Українсько-польський, польсько-український перекладний словник футбольних термінів = *Ukraińsko-polski, polsko-ukraiński tłumaczeniowy słownik piłkarskich terminów* / [Л.В. Левків ... [та ін.].

A. Ріхлінг, В. Андрейчук, Л. Руденко, В. Чехній, *Słownik polsko-ukraiński oraz ukraińsko-polski podstawowych terminów i pojęć z zakresu nauki o krajoznawstwie* = Польсько-український та українсько-польський словник базових термінів та понять з ландшафтознавства, Бяла Подляска – Київ 2015.

W. Kozubel, *Słownik terminów biologicznych ukraińsko-polski i polsko-ukraiński* = Словник біологічних термінів українсько-польський та польськоукраїнський, Warszawa 2006

A. Markunas, *Terminologia kościelna. Mały słownik opisowy polsko-ukraiński i ukraińsko-polski* = Церковная терминология. Малий тлумачний словник польсько-український та українсько-польський, Poznań 1995.

E. Wasiak, S. Zadorożna, *Mały praktyczny słownik biznesmena ukraińsko-polski polsko-ukraiński*, Warszawa 1995.

С. Домагальскі, *Wielki słownik polsko-ukraiński, ukraińsko-polski z rozszerzoną terminologią współczesnego biznesu. 200 000 wyrażen* = Великий польськоукраїнський, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу. 200 000 лексичних одиниць [dokument elektroniczny], Тернопіль 2010

Praktyczny słownik polsko-ukraiński / Oleg Aleksejczuk, Wydawnictwo Platan, Kraków 2004, stron: 582

Польсько-українсько-російський словник юридичної термінології [Текст] : близько 30 000 слів та словосполучень: близько 1 000 скорочень / І. С. Яценко ; заг. ред. С. Яценко. – К. : Консультант, 2007. – 672 с.

І. Яценко, Українсько-польський, польсько-український термінологічний словник: Право. Фінанси. Економіка. Торгівля: Близько 45 тисяч слів і словосполучень / І. С. Яценко; під заг. ред.: С. С. Яценко. – Київ : Школа, 2004. – 739 с.

Українсько-польський/польсько-український словник юридичних термінів: близько 10 тис. термінів / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, Т.В. Хом'як; кол авт.: Коломоєць Т.О. (голова) та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 308 с

Praktyczny słownik policyjno-prawniczy: polski, białoruski, litewski, rosyjski, ukraiński, red. G. Ojcewicz, Szczecino 2006.

Англо-польсько-російсько-український словник з хімії та технології переробки вугілля / М. М. Братичак...[та ін.]

Англо-польсько-російсько-український словник з хімії та технології переробки нафти / М. М. Братичак, Ірина Сергіївна Ромашко, Барбара Жмудзінська-Журек.
Українсько-польський, польсько-український термінологічний словник: Право. Фінанси. Економіка. Торгівля: Близько 45 тисяч слів та словосполучень / Під заг. ред. С. С. Яценка
Англо-польсько-російсько-український словник з хімії / М. М. Братичак, Мирослава Богданівна Гагін, Олександр Іванович Лазорко.
Англо-німецько-польсько-український словник з хімії та технології полімерів = English-German-Polish-Ukrainian dictionary of Chemistry and Polymer Technology = Englisch-Deutsch-Polnisch-Ukrainisch Wörterbuch in der Chemie und Polymer technologie = Angielsko-niemiecko-polsko-ukrainski słownik z chemii i technologii polimerów / М.М. Братичак, Георг Броза, О.Т. Астахова.
W. Kozubel, Słownik terminów chemicznych ukraińsko-polski i polsko-ukraiński = Словник хімічних термінів українсько-польський та польсько-український, Warszawa 2007.

Викладач

Наталія Щербій